

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Dionysii Carthvsiani, luculenta iuxta ac compendiaria
in Acta apostolorum exegesis siue commentaria**

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Ecclesiastes habet capita XII. Et agitur in eo de mundi vanitate, de
diuitiarum contemptu, de profectu ambulantium in via dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

E P I T O . E X P R O V . S A L .

& vniogenitifiliū eius utrumque ineffabilem & incomprehensibilem.) Omnis sermo dei agnitus, clypeus est omnibus sperantibus in se. Ne addas quicquam verbis ilius. Duo rogaui, ne deneges mihi. Vanitatem & verba mendaci longe fac a me. Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi, tribue tantum victui meo necessaria. Ne accuses seruum ad dominum suum, ne forte maledicat tibi & corruas. Tria sunt difficultia mihi, & quartum penitus ignoro. Viā aquilæ in cælo, viam colubri super petram, viam nauis in medio maris, & viam viri in adolescentia sua. Leo fortissimus bestiarum ad nulli^o pauebit occursum.

q Cap. xxxi.

Quid dilecte mi, quid dilectie veteri mei, quid dilecte votorum meorum. Nullum secretum est ubi regnat ebrietas. Date vinum marentibus, & siceram his qui amaro sunt animo. Bibant & obliuiscatur doloris sui. Mulierem fortē quis inueniet. &c. Accinxit fortitudine lumbos suos. Manum suam misit ad fortia. Fortitudo & decor iudgementum eius, & ridebit in die nouissimo. Os suum aperuit sapientiae, & lex clementiae in lingua eius. Panem ociosa non comedit. Falax gratia & vana est pulchritudo, mulier timens dominum ipsa laudabitur. Laudent eam in portis opera eius.

Ecclesiastes habet capita XII. Et agitur in eo de mundi vanitate, de diuitiarum contemptu, de profectu ambulantium in via dei.

Caput primum

V Anitas vanitatum dixit Ecclesiastes, vanitas vanitatum & omnia vanitas.

Quid habet homo amplius de vniuerso labore suo quo laborat sub sole.

D. DION. A RICK. CART.
Generatio præterit & generatio aduenit, terra vero
in æternum stat. Lustrans vniuersa in circuitu pergit
spiritus, &cæ. Ad locum vnde exeunt flumina re-
vertuntur, vt iterum fluant. Cunctæ res difficiles,
non potest eas homo explicare sermone. Quid est
quod fuit? Ipsum quod futurum est. &c. Nihil sub
sole nouum, nec valet quisquam dicere, ecce hoc reces
est. Ego Ecclesiastes fui rex in Hierusalem. Hanc
occupationem pessimam dedit deus filijs hominum.
Vidi cuncta quæ sunt sub sole, & ecce vniuersa vani-
tas & afflictio spiritus. Peruersi difficile corriguntur,
& sultorum infinitus est numerus. In multa sapien-
tia, multa indignatio, & qui addit scientiam addit do-
lorem.

¶Cap. ii.

R̄sum reputavi errorem, & gaudio dixi. Quid fru-
stra deciperis? Quid est inquam homo, vt sequi pos-
sit regem factorem suum? Sapientis oculi in capite ei⁹
Moritur doctus similiter & indoctus. Cuncti dies hois
doloribus & ærumuis pleni sunt, nec per nō octem men-
te requiescit. Homini bono dedit deus sapientiam &
scientiam & læticiam. Peccatori autem afflictionem
& curam superfluam. ¶Cap. iii.

Oia tempus habet, & suis spacijs transeut vniuersa sub
sole, Tēpus nascendi, tēpus moriendi, tēpus flendi, tem-
pus ridendi. &c. Cuncta fecit deus bona in tempore suo
& mundum tradidit disputationi hominum vt nō in-
ueniat hō quod opatus est de⁹ ab initio usq; ad finem.
Fecit deus opera sua vt timatur. Iustum & impium iu-
dicabit dominus. Quis nouit si spiritus filiorum A-
dam ascendat sursum, & spiritus iumentorum desen-
dat deorsum.

¶Cap. iiiii.

Melius ē duos simul esse q̄ vnū, habent enim emolimen-
tum societatis suę. Si vñus ceciderit ab altero fulciet.
Vñ soli, q̄a cū ceciderit non habet subleuantem se. Et si
dormierint duo, souebūt mutuo. Vñus quomodo cale-
fiet? Et si ḡspiam p̄ualuerit cōtra vñū duo resistūt el-

EPITO. EX ECCLESIA STE
Funiculus triplex difficile rumpitur. Multo meliorest
obedientia, quam stultorum viceimæ.

¶ Cap. 5.

¶ Ne temere quid loquaris, neq; cor tuum sit velox ad
preferendum sermonem coram' deo. Multas curas lequuntur somnia, & in multis sermonibus inuenietur stulti-
cia. Si quid vouisti deo, ne moreris reddere. Displacet enim ei infidelis & stulta promissio. Vbi multa sunt
somnia, plurimæ vanitates & sermones insumeri. Tu
vero deunſ time. Avarus non implebitur pecunia.
Dulcis est somnus operanti, siue multum siue paucum co-
medat. Sicut egressus est nudus de utero matris suæ
sic reuertetur, & nihil auferet secum de labore suo. Mi-
serabilis prorsus infirmitas.

¶ Cap. 7.

¶ Quid necesse est maiora se querere, cum ignoret qd
conducat sibi in vita sua. Melius est nomen bonū quam
vnguenta preciosa, & dies mortis die natiuitatis.
Melius est ire ad domum luctus quam ad domum con-
uiuij. In illa enim finis cunctorum admonetur hominum,
& viuens cogitat quid futurum sit. Melior est ira ri-
su, quia per tristiciam vultus, corrigitur animus deli-
quentis. Cor sapientium ubi tristitia est, & cor stul-
torum ubi leticia. Sicut sonitus spinarum ardentiū sub
olla, sic risus stulti. Ne sis velox ad irascendum,
quia ira in sinu stulti requiescit. Consydera
opera dei, quod nemo possit corrigerre quem ille despe-
xerit. Noli esse iustus multum, neq; plus sapias qd opor-
tet ne obstupescas. Sapientia contortauit sapientē, su-
per decem principes ciuitatis. Non est homo super ter-
ram, qui faciat bonum & non peccet. Cunctis sermo-
nibus qui dicuntur ne accommodes cor tuum. Fecit de-
us hominem rectū, & ipse se infinitis miscuit questionibus.

¶ Cap. 8.

¶ Sapientia hominis lucet in vultu eius. Tps & ratione cor
sapientis intelligit. Nō est in hominē ditione, phibere spm
Etenim quia non cito profert contra malos iudicium,
absque ullo timore filij hominum perpetrant mala.

D. DIONY. A RICK. CART.
Peccator ex eo quod centies facit malum, & per patientiam sustentatur, ego cognoui quod erit bonum timenibus deum, qui verentur faciem eius. Non sit bonum impi, nec prolongentur dies eius, sed quasi umbra transiant qui non timent faciem domini. Sunt iusti quibus mala proueniunt quasi opera egerint impiorum, & sunt impi qui ita securi sunt quasi iustorum factabat. Intellexi quod omnium operum dei, nullam posset homo inuenire rationem,

¶ Cap. 9.

¶ Sunt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu dei sunt & tamen nescit homo virum amore an odio dignus sit, sed omnia in futurum seruantur incerta, eo quod vniuersa & que eueriant iusto & impi, mundo & immundo. Hoc est pessimum inter omnia que sub sole fiunt, quia eadem cunctis eueriant, unde & corda filiorum hominum implentur malicia & contemptum vita sua, & post haec ad inferos deducentur. Omnes tempore sint vestimenta tua candida, Quodcumque potest facere manus tua instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos quo tu properas. Nescit homo finem suum sed sicut ipses capiuntur hamo & aues laqueo, sic capiuntur homines tempore malo cum eis exemplo superuenerit. Melior est sapientia fortitudine. Quomodo ergo verba sapientis non sunt audita, & sapientia pauperis temptata? Verba sapientium audiuntur in silentio, Melior est sapientia quam arma bellica. Qui in uno peccauerit, multa bona perdet.

¶ Cap. 10.

¶ Cor sapientis in dextera eius, & cor stulti in sinistra illius. Stultus omnes stultos estimat. Qui fodit foueam incidet in eam, & qui dissipat sepem mordebit eum coluber. Si mordeat serpens in silentio nihil eo minus habet qui occulte detrahit. Stultus verba multiplicat. Vae tibi terra cuius rex puer est, & principes mane comedunt. Beata terra cuius rex nobilis est & cuius principes vescuntur in tempore suo ad refici-

R. T.
patien-
cimen-
nū im-
a tran-
sti qui-
torum,
actabi-
lā pos-

i manu
in odio
rta, co-
nundo
quæ sub
corda
aptum
Omni
nq̄ po
opus,
nferos
fiscupi
ur ho-
nerit,
o ver-
is con-
o.
n yno

o sini-
Sepem
lentio
is ver-
z prim
lis est
efici-

EPIT EX ECCL E S ? A S T E.
endum, & non ad luxuriam. Pecuniae obediunt omnia.

¶ Cap. ii.

¶ Mitte panem super transentes aquas, quia post multa tempora inuenies illum. Si ceciderit lignum ad astrum aut ad aquilonem, in quoque loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat ventum non seminat, & qui considerat nubes nunquam metet. Dulce lumen & celestabile est oculis videre solem. Si annis multis vixerit homo, & in his omnibus latatus fuerit, mens inesse debet tenebrosi temporis & dierum multorum, qui cum venerint, vanitatis arguentur praeterita.

¶ Cap. 12.

¶ Adolescentia & voluptas vana sunt. Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tuae, antequam veniat tempus afflictionis tuae, & appropinquant anni degibus dies, non mihi placent. Ibit homo in domum aeternitatis suae. Reuertatur puluis in terram suam, & spiritus redeat ad deum qui dedit illum. Verba sapientum quasi sunt multi, & quasi clavi in altum defixi. Quae per magistrorum consilium data sunt a magistro uno, his amplius filii mei ne requiras. Faciens plures libros nullus est finis. Frequens meditatio carnis est afflictio. Finem loquendi pariter omnes audiamus. Deum time & mandata eius obserua. Hoc est enim omnis homo. Cuncta quae fiunt adducet deus in iudicium pro omni errato siue bonum siue malum.

¶ Cantica habent Cap. VIII. Et agitur in eis de viri iusti perfectione, de animae sanctae contemplatione, & conjunctione Christi & ecclesiæ.

¶ Caput. I.

O Sculetur me osculo oris sui. Trahe me post te &c. Indica mihi quem diligit anima mea ubi pascas ubi cubes in meridie, &c. Fasciculus myrræ dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur.